

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 22191/2022
26.06.2024. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Гордана Митић, адвокат из ..., против туженог Града Краљева, кога заступа Градско правобранилаштво Града Краљева, ради накнаде штете и чинидбе, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1592/19 од 04.12.2019. године, у седници одржаној 26.06.2024. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1592/19 од 04.12.2019. године у ставу II изреке којим је преиначена првостепена пресуда у погледу одлуке о евентуалном тужбеном захтеву и трошковима поступка и предмет **враћа** истом суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Краљеву П 23/18 од 26.10.2018. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени Град Краљево да му на име накнаде материјалне штете причињене на породичном стамбеном објекту постојећем на кп ... КО ..., површине 41м², власништво тужиоца према лн бр., исплати износ од 1.500.000,00 динара са законском затезном каматом почев од дана подношења тужбе до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован евентуални тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени Град Краљево да породични стамбени објекат тужиоца на кп бр. ... КО ..., површине 41м², поруши и уклони, те сгради нови објекат на наведеној парцели власништво тужиоца у габаритима оштећеног објекта. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове поступка у износу од 195.750,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1592/19 од 04.12.2019. године, ставом I изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и првостепена пресуда је потврђена у ставу првом изреке. Ставом II другим изреке, преиначена је наведена првостепена пресуда у ставовима другом и трећем изреке, тако да је усвојен евентуални тужбени захтев тужиоца, па је обавезан тужени Град Краљево да породични стамбени објекат тужиоца постојећи на кп бр. ../ КО ..., површине 41м², поруши и уклони, те сагради нови (монтажни) објекат на кп бр. ... КО ..., у габаритима оштећеног објекта, све у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде, под

претњом извршења. Обавезан је тужени да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 315.475,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, дела којим је преиначена првостепена пресуда, тужени је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао правилност другостепене пресуде у побијаном делу на основу члана 408. у вези са чланом 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11 ... 10/23 - други закон) и утврдио да је ревизија туженог основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је син покојне ББ, преминуле 06.06.2011. године, иза чије смрти је оглашен наследником њене заоставштине и уписан као власник кп бр. ... уписане у ЛН бр. ... КО ..., са два уписана објекта: породичне стамбене зграде површине 41м² и помоћне зграде површине 32м². Након што је Краљево и околину погодио земљотрес 03.11.2010. године, због проглашене ванредне ситуације на територији Града Краљева, Скупштина Града је на седници одржаној 10.11.2010. године донела Одлуку о образовању Градског штаба за ванредне ситуације на територији Града Краљева. Од стране Владе Републике Србије именован је министар за координатора Владе РС за помоћ Граду Краљеву и објављен преглед спроведених активности са планом санације последица земљотреса, са утврђеном методологијом пријаве и санације штете уз сврставање свих оштећених објеката у одговарајуће категорије. Градски штаб за ванредне ситуације на територији Града Краљева формирао је Комисију за процену оштећења објеката од земљотреса. Везано за објекат тужиоцеве мајке, Комисија је 19.11.2010. године на основу увида на лицу места сачинила записник у коме је констатовала да је на кп бр. оштећен стамбени објекат стар 65 година, бруто површине 64,90м², власника ББ у коме је именована живела сама, уз сачињену скицу објекта, констатовала да је на предметном објекту разорен конструктивни систем и да је објекат неупотребљив за становање, и ставила предлог за рушење објекта, јер се ради о оштећењу VI категорије.

Влада Републике Србије је узела учешће у обезбеђењу новчаних средстава ради санације штете на објектима од прве до пете категорије оштећења, а за објекте у VI категорији као објекте за рушење предвидела да власник таквог објекта добија нову монтажну кућу од Владе Републике Србије. Поступак ради остварења права на изградњу монтажне куће у надлежности је био Градског штаба за ванредне ситуације на територији Града Краљева. Тај формиран орган јединице локалне самоуправе, донео је 04.12.2010. године Закључак о критеријумима за доделу монтажних кућа власницима кућа чије су куће записнички констатоване са оштећењем 100%, те да се према основном критеријуму броја чланова домаћинства одређује тип монтажне куће, с могућношћу да се користе и корективни критеријуми за доделу монтажних кућа одређеног типа. Затим, донео закључак о неопходном садржају фасцикли за објекте са категорисаним оштећењима (Закључак од 06.12.2010. године са изменама од 08.12.2010. године и 13.12.2010. године), којима су у суштини одређене исправе као

докази о испуњености услова за остварење права на доделу и изградњу монтажне куће власницима објекта VI категорије оштећења. Тужилац је одлазио да се интересује како је решен захтев његове мајке с обзиром да је она имала преко 80 година. О смрти мајке није обавестио Градски штаб за ванредне ситуације. Захтев његове мајке је разматран у на седницама Градског штаба за ванредне ситуације 25.08, 15.09, 27.09. и 02.11.2011. године. Записнички је констатовано да је захтев неоснован, без да је за то дато образложење и без да је о случају VI категорије оштећења овог објекта уопште формирана фасцикла број 3 односно да је било прибављања или позивања на прилагање какве документације.

Код изнетог стања ствари, по налажењу нижестепених судова, примарни тужбени захтев за исплату износа од 1.500.000,00 динара је неоснован, јер према утврђеним чињеницама тужиоцу не припадају одређена новчана средства односно накнада материјалне штете, с обзиром да је комисијски стављен предлог за рушење објекта јер се ради о оштећењу VI категорије, а за такав случај предвиђена је изградња монтажне куће, а не исплата новчаног износа. Првостепеном пресудом неоснованим је оцењен и евентуални тужбени захтев, уз образложење које од стране другостепеног суда није прихваћено. Према разлозима другостепеног суда, у ситуацији када се Влада Републике Србије обавезала да обезбеди нове монтажне куће власницима објекта који су у VI категорији оштећења предвиђени за рушење, што је неспорно и учинила, а процедуру добијања нове монтажне куће је требало да спроведе Градски штаб за ванредне ситуације туженог Града Краљев, што исти није учинио у конкретном случају, постоји одговорност туженог Града Краљева и обавеза у смислу члана 17. став 1. и 262. став 1. Закона о облигационим односима, да оштећени објекат неупотребљив за становање поруши и уклони и сагради нови (монтажни објекат) у габаритима оштећеног стамбеног објекта површине 41м². И то, имајући у виду да је стручна комисија органа туженог констатовала да је на кп бр. ... КО ... оштећен стамбени објекат стар 65 година власника ББ, у коме је именована живела сама и да је објекат неупотребљив за становање, дала предлог за рушење објекта јер се ради о оштећењу VI категорије, као и чињеницу да се Влада РС обавезала да уколико је објекат у VI категорији, што значи да је објекат за рушење, власник таквог објекта добије нову монтажну кућу од Владе РС. По налажењу тог суда, тужилац као законски наследник покојног власника оштећене непокретности - мајке ББ, има право да од туженог Града добије монтажну кућу према донетом Закључку Градског штаба за ванредне ситуације Града Краљева, који у конкретном случају није предузео никакве мере да власница оштећеног објекта добије нови монтажни објекат, односно захтеви су одбијени као неосновани без икаквог образложења на седницама Градског штаба иако је право на добијање монтажне куће било предвиђено.

По оцени Врховног суда, основано се ревизијом туженог оспорава правноснажна пресуда у побијаном делу, јер правилност закључка другостепеног суда о основаности евентуалног тужбеног захтева није могуће испитати зато што чињенице битне за примену материјалног права нису до краја расправљене.

Закон о ванредним ситуацијама („Службени гласник Републике Србије“ број 111/2009, 92/11 и 93/12) у члану 131. прописује да Аутономна покрајина и јединице локалне самоуправе финансирају, поред осталог, санирање штета насталих природном и другом незгодом, у складу са материјалним могућностима (тачка б). У овом случају, сумње не може бити да су материјалне могућности туженог Града Краљева ојачане

биле тиме што је Влада Републике Србије прихватила да обезбеди монтажне објекте којима би били замењени стамбени објекти VI категорије оштећења, неупотребљиви за становање и предвиђени за рушење. Вођење поступка ради остварења права на доделу монтажне куће било је у надлежности Градског штаба за ванредне ситуације на територији Града Краљева. Тај формиран орган јединице локалне самоуправе је утврдио услове и критеријуме којима је био дужан да се руководи код одлучивања о правима власника стамбених објеката VI категорије оштећења. У конкретном случају, није испитано да ли су у потпуности били испуњени услови за доделу монтажне куће, као и којег конкретно типа. У погледу услова о степену оштећења објекта и пријављеној адреси пребивалишта мајке тужиоца на адреси оштећене куће, подаци су садржани у Записнику Комисије за процену штете. Ради се о чињеницама које су службено биле доступне органу који је водио поступак. Међутим, то нису били једини услови да би се позитивно одлучило о праву на доделу монтажне куће, а тек у даљем о реализацији изградње монтажне куће одређеног типа и површине. Имајући у виду садржину постављеног евентуалног тужбеног захтева, наведене чињенице имају значаја за оцену о одговорности због пропуштања и последици ускраћивања у правима, о којој се може говорити тек уколико су испуњени били услови за остварење права, а оно није било признато. У конкретном случају, ради се о условима утврђеним на седници Градског штаба за ванредне ситуације одржаној 13.12.2010. године и преточеним у Закључак бр. 1385/10 од 14.12.2010. године, међу којима се налази и услов наведен под тачком б, о којем конкретних података нема, а битно је због установљеног критеријума да право на изградњу монтажне куће имају само власници објеката VI категорије оштећења који су у тренутку земљотреса живели у том објекту, односно имали пребивалиште у оштећеном објекту. У виду треба имати да терет доказивања испуњености услова за доделу монтажне куће сноси тужилац.

У поновном поступку, другостепени суд ће расправити чињенице на које је указано и на основу оцене о правом значају утврђеног изнова ће донети одлуку засновану на правилној примени материјалног права. Као акцесорна укинута је и одлука о трошковима поступка, па ће и о трошковима поступка другостепени суд одлучити у зависности од исхода спора.

Из наведених разлога, Врховни суд је одлучио као у изреци, на основу члана 416. став 2. Закона о парничном поступку и укинуо пресуду Апелационог суда у Крагујевцу у побијаном делу.

Председник већа - судија
Јелица Бојанић Керкез, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић